

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

123. Quare Episcopo consecrando præbeatur osculum pacis? Ex p. 12. tr.
1. r. 123.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Tractatus Octavus

412

testamenti terribilis appareat adversatis veritatis: & te ei largiente gratiam, impugnator eorum robustus existat. Qui Moysis famuli tui faciem, ex tui sermone confortio decoratam ludissimis claritatis ac veritatis cornibus insigniti, & capiti Aaron Pontificis tui tiaram imponi iustifici. Tali armatura muniebantur primi Religionis nostra Duces, & Antistites, per quam deviceunt Regna, obturaverunt ora Leonum, extinxerunt impetum ignis, effugaverunt aciem gladii, convalerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra veterunt exterorum. Hoc eodem modo instruxit Petrus Neroni; Liberius Constantio, Ambrosius Theodosio, Basilius Valentino, Chrysostomus Arcadio, Leo Genserico, arque Attila; Stanislaus noster Boeslao, aliisque alii quamplurimi restiterunt, terrorique fuerunt. His praesidiis omnis Arriana, Macedoniana, Nestoriana, Diocorii, Euthychetis; ac reliquorum monstrorum dissipata est impietas, his deum omnis haeticorum pravitas cessit.

3. Vobis amplissimi Patres nimis haec ipsa Moysis cornua obtusa, atrita redditia sunt. Quietem, & tranquillitatem nostram curamus: Caelum ruiturum existimamus si quid liberius pro Ecclesia Dei dixerimus, aut fecerimus. Nimis timidi sumus, nimis otio & desidia torpemus. [Hæc ille.

4. In signum Ordinis, Episcopus habet Mitram & Baculum, quæ ejus commissionis arma sunt, ut dixit glo. ult. ad fin. in capite disciplina 43. dist. & in signum administrationis subiectus, cura habet Cathedram, Lotter. de re Benefic. libro 1. quæst. 9. num. 47. Hinc quando predicat Episcopus, cum caufam Dei agat, & allegat, minis id facit, & ideo baculum, & Mitram assument; quando vero offert in altari, quia tunc causam populi apud Deum precibus agit, & allegat, & idem, ut humilitatem ostendat in conspectu Dei Omnipotens, deponit judicia, insignia altitudinis, & terroris, baculum scilicet, & Mitram, quemadmodum videmus in dist. cap. disciplina de Moysi, qui quando Dei causam apud Populum allegavit gladii usus est; quando vero apud Deum caufam Populi, precibus, & humilitate rem totam conficit, vide Turrecrem. num. 2. Prepos. num. 11. & D. Annam in dist. cap. disciplina num. 12. Barb. de potest. Episcop. part. 1. iii. 1. cap. 5. num. 19.

RESOL. CXXII.

Quare Episcopus consecratus offerat Episcopo consecranti panem, & vinum? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 122.

§. 1. **O**lim de hoc casu interrogatus fui à Clemente Merlino Sacra Rotæ Decano Viro incomparabili, & qui ex præcordiis teste experientia me supra meritum, & magni faciebat, & amabat. Tunc in promptu respondi in demonstrationem gratitudinis ex potestate ab ipso accepta ordinandi Sacerdotes, qui debent consecrare Corpus, & Sanguinem Christi, & idem Panem illum, & Vinum ob reverentiam Faces accensa praibant; non displicuit tunc viro accuratissimi ingenii haec explicatio, sed nunc invenio illam etiam docere sèpius citatum Sololum Orat. 4. ubi sic ait. [Accepto deinceps novus Pontifex à suo Consecratore, ac reliquis assistentibus: osculo pacis, de quo paulo post nobis dicendum erit; eo tempore, quo populus Christianus dona, & munera ad Altare Dei, more veteri, eoque laudatissimo, offerre solet; ipse quoque suo Consecratori tanquam spirituali patri, munera adferit. Sunt autem ea ex antiquissima Melchiadis Pontificis institutione,

panis, & vinum, quibus duæ anteferuntur faces. Offerit panem, & vinum velut ostendat le in cuius Sacerdotis functionem, & m̄t nus succedere, cui sine omni in futurum paenitentia juravit Dominus, eum esse Sacerdotem secundum Ordinem Melchizedech, vel, ut quidem ego judico, ad designandam pauperatatem Episcoporum primitivæ illius Ecclesiæ, in qua summa opes, summa divitiae, Panis, & Vinum fuerunt. Dantur autem haec munera clara luce, & amplius duabus facibus accensis, ne quid inter haec levia munera speciosius colore, pondere pretiosius scitis quid intelligam] subterp, ac subjiciatur. Male enim igitur: cum ea, quæ virtuti, & pietati debent, afno onusto auro conferuntur.

2. Assumitur demum novus Antistes à suis Collegis, in communionem, & participationem, orationis, ac mystica mensa. Ac ut quandam Elias quadriginta dierum, & noctium ad Montem ulque Horæ Dei visionis iter emensus, cœlicus delato communiter viatico: sic iste contra omnia prolixæ, & difficultatibus itineris pericula contra omnes visibilium, & qui videri non possunt, inimicorum infidias, contra principes, & potestates tenebrarum mundi hujus, confirmatur, & roboratur Panillo, qui de Cœlo descendit quem qui dignè manducat, non succumbit, non moritur, sed habet vitam æternam. Super quæ panem iuxta Isaïam, requievit Spiritus Domini, spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientiæ & pietatis: replevit enim spiritus timoris Domini. Quorum donorum participes efficiuntur omnes illi, qui dignè, & religiose tuto reficiuntur viatico] Ita ille, & post illum more suo, Barbosa de potestate Episcopi, part. 1. titul. 1. cap. num. 17.

RESOL. CXXIII.

Quare Episcopo consecrando præbeatur sicutum paci?
Ex p. 12. tr. 1. Ref. 123.

§. 1. **T**angit hunc morem doctus Halliet de Sacramento Ordinis, part. 2. cap. 11. art. 2. num. 2. ubi sic ait. [Confirmatur ex veteri Ordine Romano, in quo præcipitur, ut cum Diaconi consecrati fuerint, dent osculum Episcopi, & Sacerdotibus, & tunc ad dexteram Episcopi. Item perfecta Pontifex Presbyterorum ordinatione, tunc osculetur singulos dicentes, Pax Domini sit semper vobiscum, & per manus commendet se orationibus corum. Denique Episcopos, ubi non consecratus fuerit, jubes, ut tunc de osculo Pontifici, & Diaconis omnibus, & tenens eum Archidiaconus deportet in Presbyterum, & de osculo Episcopis, & Presbyteris, scilicet ex more Clericorum, quibus cum salutatio ista in Hierarchicis ordinationibus exhibenda precipiat, exhibito, ac recepto osculo ordinati ei satisfaciunt, ut osculatio tenui, paupl. renuntiant. Nec alterna haec interpretatio à moribus antiquis Ecclesiæ Catholicae, utpote cum præfis sæculis usitatissimum esset, ut se invicem fidèles osculantes salutarent: quod ostendunt nos semel sanctus Paulus, semelque sanctus Petrus, dum salutare invicem fideles in osculo sancto admittent: ad euudem veterem morem probandum plana probata testimonia profere possemus, que libenter omitimus. Sed & favet huic ritu salutandi de novo ordinatum per osculum, Innocentius III. Episcopo decretali ad Episcopum Trecensem, ubi Episcopum consecratum cum Ecclesiæ sua possessionem adire, ad osculum Canonicos omnes Ecclesiæ admittere solent offendit, itaque, (inquit) cum ad eandem accusaret Ecclesiam consecratus, eum cum Canonici

aliis ad osculum recipitur, eum tunc non nisi Canoni-
ci ad osculum admittantur. Ex quo sanè arguitur,
quod sicut in institutione, ita & in consecratione
Episcopi salutatio per osculum ab ipso fieret.] Ita ille,
qui numero 3, observat mysticam hujus osculi signi-
ficationem dedisse Dionysium de *Celesti Hierarchia*,
cap. 3, sic alferentem. [Hinc consultatio illa inter Ec-
clesiastici ordinis homines servatur, & perficitur,
que sanctam parvum, similiumque mentium soci-
etatem indicat, lèttiamque mortuam, quæ amore di-
gnat, quippe quæ divinam pulchritudinem salvam &
incolument Ecclesiastici Ordinis formæ conservet,
2. Sed non deterat hic pro curiosis adducere ea,
qua circa præsentem materiam de osculo obseruat
et Societate Iesu Pater Jacobus Lobbetius in *spacio Ecclesiasticorum*, capite 8. §. 4. ubi sic ait. Inter
factas ceremonias, ritusque quos usurpat Ec-
clesia, reponitur osculum quod vulgo dicitur Pacis.
Omni avo osculum symbolum fuit amoris, ac be-
nevolentia singularis: à qua factum, ut apud Græ-
cos & Xenophontem eadem vox, φίλος & amare, &
osculari significaret, nimurum amor qui in cordis re-
gi, & arcano residet, ac latet, subit quodammodo
nos, & per illud tanquam per ostium animi elabatur.
Aeum osculi, & amoris, tum in voce, tum in re ipsa
communionem accepit omnium prope gentium usus,
ac sensus, qui amorem suum unico fere osculo pro-
digere: ita apud Romanos invaluit illud, ut amici in
moto catilinorum, & filii in obitu parentum lese
scelerum oscula demitterent, spiritumabiturientem
aperto ore, & hiantibus quasi labris exceptuti, quod
suum charitatis erat argumentum. Et illud ita cui-
que pervium est, ac tritum, ut pluribus probare sit
nec.

Arcanum magis, ac reconditum illud, quod oscu-
lum antiquis, etiam fuerit indicium prærogativæ di-
gitatis imperii, gratiæque per illud conferenda.

Exempli si voles, tibi dabunt sacræ paginæ,
Doctorum schola, ac pulpita, ipsique ritus in
Sacerdotum consecratione quondam servari soliti.

3. Caligarat Ilac, & oculorum orbes prope ami-
serat lucileque hujus usuram; cum ad eum de venia-
tione redit Iacob, & à Parente sene quam opti-
mo sibi bene precari benedici petit: tunc senex:
Accede, (inquit) ad me, & da mihi osculum filii.

4. Quid opus osculo, pueris abulensi? opus enim
vero quam maximæ. Ambiebat Iacob jure primogeni-
tum, & amplissimi in fratres, ac posteros principatus:
cum bonus Ilac in Iacobum filiorum natu minorem
uno oculo transfudit.

5. Ita deinde posteris seculis, cùm Saülem in Re-
gnum mixit, erexitque Samuël de osculatus est eum,
de oculo ei regios animos, dignitatem, & majestati-
tem gratiam impertit: ita cœtuere Theodoreus, &
Vicopius: Quamquam alii id referri malim ad obser-
vantiam, quam Saüli osculo testabatur Samuël: mo-
reum recepto ut populus in signum submissionis
Regem oscularetur. Quod si à Regia ad lyceum tran-
site velit, & in hoc oculo sua vis, & authoritas. In
conferenda laurea doctorali, & novellorum Doctor-
um inauguratione, Academia Principes dabant os-
culum, ut quam habebant in docendo autoritatem,
per osculum quodammodo transmiserent.

6. Nequem mirum si ea legendi, docendique poten-
tias tradicendi potuit, cum & ipsa gratia, quæ os-
culi quodammodo, beatæque æternitatis dos est, semen-
que gloria, sic possit participari. Certè quondam in
consecrationibus Sacerdotum mystica fiebat osculatio: &
Episcopus Neomistæ incumbens, impertio osculo
consecrationem perficiebat. Imo & ipse Salvator op-
tus in discipulos insufflavit, & illo suo spiritu, be-

nignaque ad osculum inclinatione, Spiritu sanctum,
ejusque dona, ac chrismata immisit, atque inspi-
ravit] Hucusque Libbetius, qui alia plura nimis eru-
ditè subdit, & postea magis ad nostrum casum acce-
dens, sic afferit: [Elaborat postremum, quod in hoc
argumento mihi propositum fuit, osculum, quod pa-
cis appellamus. Originem illud habuit à familia Chri-
sti, in qua discipuli reduces Magistro suo osculum
offerre soliti in pignus amoris, & in signum veneratio-
nis, hinc illæ querelæ, & amica expostulatio Christi ad Simonem Phariseum: Intravi in domum tuam, os-
culum mihi non dedisti, de more scilicet meorum
familiarium, & domesticorum. Ex illo Ecclesia avitæ
pietas amans, ac retinens in sacris Missæ solemnibus
osculum offerti voluit. Ideoque Diaconus olim con-
tentus voce clamabat. Osculemur nos invicem. Ad
ea verba, quasi data, acceptaque venia: viri viros,
feminae feminas osculabantur, ut mihi testis est
Clemens Alexandrinus, qui osculum illud mysti-
cum appellat. Divus Paulus Sanctum; salutare, in-
quiebat, invicem in osculo sancto. Divus Ambrosius,
pietas, & charitatis pignus.

7. Tertullianus venerandæ antiquitatis observa-
tor, & interpres, osculum pacis, signaculum ora-
tionis: quod a Sacerdote sacrificium immortalis Deo
offerente, primum ad Diaconum, & ab hoc ad alios
longius emanabat. In quo situ docte observat Ioannes
Baletius antiquissimus Theologus Patiensis, la-
crys operante osculum accepisse primum ab ipsa sa-
crofæcia Eucharistia, ac deinde aliis dedisse: ut senti-
tas unde tibi totique populo amor, charitas, pax
esset, alta scilicet ab ipso Altaris Sacramento.

8. Ea basorum in templis confuetudo, non diu
tenuit, subeunte per osculum flagitio, imo duobus
scelerum monstris peridia, & impudicitia, quibus
animi polluebantur. Hinc Ecclesia (qua labentibus
annis collapsa etiam filiorum suorum innoxia pietate,
prospectum voluit) osculum illud sustulit, &
tantum sacros inter Ministros servandum se existima-
vit.] Hæc Lobbetius.

RESOL. CXXIV.

*Explicitur cetera mysteria sacerorum Rituum, qui in
Consecratione Episcopi adhibentur: Ex p. 12. tr. 1.
Resol. 124.*

§. 1. **C**ollocatur deinceps Episcopus, hoc est, in-
spector omnium, in editiore supra omnes
specula, inquit Ambrosius, ut ita cunctos respiciat, &
cunctorum oculi in eum respiciant. Quidni locet
in eminenti, ait Bernardus, unde prospectet omnia,
qui speculator super omnia constitutus? Collocatur
in sede Iesu Christi homo mortalis, qui aliquando ju-
dicium, & sententiam, vel æternæ salutis, vel perpe-
tuae damnationis, ex eadem sede, prout eadem tutu-
sus fuerit, reportaturus est. Collocatur in Solio illius,
cujus Sedes Cherubim sunt, mentes tranquillissimæ,
& placidissimæ, pace perenni, quæ exuperat omnem
intellectum, perpetuè gaudentes. In quem desiderant,
& Angeli proficere, cui omnes Patriarchæ serviunt;
cui omnes Prophetæ testimonium reddunt: cuius pe-
dum vel ipsam corrigiam calceamenti qui solvat, in-
dignum se judicat ille, quo nullus major exitit
inter natos mulierum. Cujus loci consideratio, inquit
Bernardus facit honoris contemptorem in honore
etiam ipso. In alto positum, non altum sapere dif-
ficile est, & omnino inusitatum; sed quanto inu-
sitatis, tantò gloriösius: timor de adepta iam
altitudine, tædet magis facit, quam placere ipsam
altitudinem. Nulla splendidior gemma in omni

M m 3 p̄cipu